

DECIZIA nr. 4/21 din 26 februarie 2016

Cu privire la examinarea sesizării dlui Iurie GARABA, adjunctul procurorului general

La data de 4 februarie 2016, la Consiliul Coordonator al Audiovizualului a parvenit sesizarea nr. 25-5d/2016-41 din 28 ianuarie 2016 din partea dlui Iurie Garaba, adjunctul procurorului general, în care se menționează că la 20.01.2016, postul de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU” a difuzat, în cadrul buletinului informativ „Știrile Pro TV”, un subiect cu titlul: „Omor învăluit în mister la Cimișlia. Un băiat de 16 ani și-a ucis colegul de 13 ani. Motivul: victima ar fi numit cu cuvinte urâte iubita suspectului. Cum s-a întâmplat totul (video)”. Potrivit dlui Iurie Garaba, la difuzarea acestui subiect au fost comise derogări de la:

- Art. 21 din Constituția Republicii Moldova;
- Art. 4 alin. (2) lit. g) din Legea cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației.

Petiționarul mai susține că în cadrul subiectului menționat, jurnalistul a utilizat arbitrar termenul procesual „învinuit” și, totodată, a încălcat principiul confidențialității informației ce ține de datele din viața personală a copilului, informația prezentată permițând, astfel, identificarea copilului. Această încălcare s-a produs prin interviewarea copilului, fără a-i fi protejată vocea.

Ca urmare a celor invocate mai sus, dl Iurie Garaba, adjunctul procurorului general, a solicitat:

- „Examinarea sesizării;
- *Exercitarea controlului respectării de către postul de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU” a dreptului copilului la protecție împotriva impactului negativ al informației și implicarea sancțiunilor ce se impun;*
- *Asigurarea respectării prevederilor legale și a normelor de reglementare în domeniul audiovizualului ce garantează protecția copilului de informații cu impact negativ asupra dezvoltării fizice și morale a acestora;*
- *Informarea Procuraturii Generale despre rezultatele examinării sesizării și decizia adoptată”.*

În temeiul prevederilor art. 37 alin. (3) lit. b) din Codul audiovizualului, Direcția monitorizare TV din cadrul Consiliului Coordonator al Audiovizualului a efectuat monitorizarea buletinului informativ din 20.01.2016, difuzat de postul de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU”.

Rezultatele monitorizării au atestat că la data de 20 ianuarie 2016, în cadrul buletinului informativ „Știrile Pro TV” a fost difuzat un subiect (ora 20:15:55, durata: 2 min. 45 sec.) despre un băiat de 16 ani din or. Cimișlia care și-a omorât colegul în vîrstă de 13 ani. În cadrul subiectului, deși s-a recurs la unele metode pentru a nu fi identificată identitatea copilului, totuși au fost făcute publice: localitatea („...omor învăluit în mister la Cimișlia”), locul săvîrșirii crimei („potrivit procurorilor, crima a avut loc într-o sală de sport, care se află lângă școala din localitate, în care învățau ambii băieți”), vîrsta („...un băiat de 16 ani și-a ucis colegul de 13 ani”, „deoarece învinuitul are 16 ani, pedeapsa se înjumătățește. Astfel că minorul riscă pînă la 10 ani de închisoare”), situația familială („...părinții ambilor elevi sînt plecați peste hotare.

Minorul care a comis crima se află în grija bunicii, iar victima locuia cu sora mai mare”) și numele (sora victimei vine cu detalii: „*Eu l-am întrebat: Andrian unde este Marin? Eu nu știu unde ți-i Marin*”). Este de menționat că în subiect au fost prezentate imagini video cu școala din localitate, unde învață minorii, sala sportivă, unde a fost săvârșită crima, și casa minorului decedat.

Pe marginea acestui caz s-au expus Sergiu Pascaneanu, procuror la Procuratura Cimișlia, și Liuba Soianova, profesoară, sora victimei (în imagini aceasta apare cu fața brulată) și însuși minorul care a săvârșit crima, calificat de reporteri „învinuit” (acesta se afla cu spatele la cameră, având pe cap căciulă, iar vocea fiindu-i bruiată).

Ca urmare a celor relatate mai sus, postul de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU” a comis derogări de la prevederile:

- Art. 11 lit. b) din Decizia CCA nr. 99 din 19.07.2012 Cu privire la respectarea drepturilor și protecția copilului în programele audiovizuale: „*În cazul copiilor cu vîrstă cuprinsă între 16 și 18 ani, care se află în diferite forme de detenție (reținut, arestat, deținut în penitenciar) sau au calitate procesuală în cadrul urmăririi penale (bănuț, învinuit, inculpat sau condamnat pentru comiterea unor infracțiuni), sînt victime sau martori ale abuzurilor fizice, psihice sau sexuale, aceștia pot apărea în programele audiovizuale dacă sînt îndeplinite cumulativ următoarele condiții: sînt luate măsuri de protecție a identității copilului”;*
- Art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 30 din 07.03.2013 Cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației: „*În mijloacele de informare în masă se interzice publicarea informației ce conține date cu caracter personal în cazurile în care: se dau publicității date cu caracter personal ale unui copil bănuț, acuzat ori condamnat pentru săvîrșirea unei infracțiuni sau contravenții, dacă acesta nu se ascunde de organele de drept ori de instanțele judecătorești, sau ale unui copil care este victima unei infracțiuni ori contravenții, ceea ce permite identificarea acestuia”;*
- Art. 4 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 30 din 07.03.2013 Cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației: „*În serviciile de programe radio și televizate se interzice difuzarea informației cu impact negativ asupra copiilor ce conține: orice indicii care ar putea duce la identificarea copiilor implicați în situații cu conotație negativă (accidente, infracțiuni, abuz sexual, abuz fizic sau psihic, dispute familiale, sinucideri, consum de droguri, abuz de alcool etc.), inclusiv în calitate de victime sau martori. Fac excepție situațiile în care jurnalistul acționează cu acordul părinților (tutorilor, curatorilor) în interesul superior al copilului”;*
- Art. 4 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 30 din 07.03.2013 Cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației: „*În cazul copiilor cu vîrsta cuprinsă între 16 și 18 ani, aflați în diferite forme de detenție (reținut, arestat, deținut în penitenciar) sau care au calitatea procesuală de bănuț, învinuit, inculpat sau condamnat pentru comiterea unor infracțiuni în cadrul unei urmăriri penale, fie în cazul copiilor victime sau martori ale abuzurilor fizice, psihice sau sexuale, aceștia pot apărea în programele audiovizuale dacă sînt îndeplinite cumulativ următoarele condiții: au fost luate măsuri de protecție a identității copilului”.*

De asemenea, trebuie subliniat faptul că în cadrul ședinței publice din 23 decembrie 2014 (Decizia CCA nr. 196), membrii Consiliului Coordonator al Audiovizualului au atenționat radiodifuzorii asupra respectării drepturilor copiilor în conformitate cu legislația în vigoare, printre care: „*Relatînd despre cazuri dramatice, nenorociri, suiciduri, abuzuri, nu este suficient a procesa electronic imaginile copiilor victime; în aceste cazuri, trebuie aplicate măsuri de protecție a identității și față de rudele victimelor, și pentru localitatea sau adresa unde s-a produs cazul, în interesul superior al copilului victimă”.*

În temeiul prevederilor art. 38 alin. (7) din Codul audiovizualului, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a solicitat poziția postului de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU” referitor la subiectul menționat în sesizarea dlui Iurie Garaba, adjunctul procurorului general.

Prin scrisoarea nr. 01 din 12 februarie 2016, Î.C.S. „PRODIGITAL” S.R.L., titulara licenței pentru postul de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU”, a comunicat Consiliului Coordonator al Audiovizualului că în pofida acuzațiilor formulate de către autorul sesizării, la realizarea și difuzarea subiectului au fost întreprinse toate măsurile de a împiedica identificarea minorului: distorsionarea vocii, filmarea din spate și cu căciulă pe cap. *„Mai mult ca atât, interviuarea minorului a avut loc cu respectarea art. 4 alin. 3 din Legea nr. 30 din 7 martie 2013, adică anterior interviuării sale acesta și-a exprimat acordul pentru a face anumite declarații. Un garant în plus al protecției minorului în cadrul știrii a fost chiar procurorul, care a participat la filmarea interviului”*.

Referitor la noțiunea de „învinuit” folosită de reporter, aceasta nu a fost utilizată în termeni procesuali penali, dar în sens „generic”, conform Dicționarului limbii române. *„Constatăm că știrea nu a urmărit un limbaj strict juridic, dar social, astfel ca să se asigure comprehensiunea acesteia de către societate. Cu referire la acuzația precum că ar fi fost încălcat principiul prezumției nevinovăției, relevăm că autorul sesizării a invocat unele expresii, scoțându-le din context, și, mai mult decât atât, unele dintre acestea fiind denaturate”*.

Cu referire la rezultatele monitorizării atestate de către CCA, prin scrisoarea f/nr. din 25.02.2015 Î.C.S. „PRODIGITAL” S.R.L. a comunicat următoarele:

- „...Localitatea și locul unde a fost săvârșită crima din știrea difuzată de postul de televiziune „Pro TV Chișinău” în cadrul buletinului informativ din 20 ianuarie 2016 nu reprezintă date cu caracter personal al minorilor – subiecți ai știrii. Indicarea locului și a localității sînt informații referitoare la crimă, nu la potențialii subiecți activ și pasiv ai acesteia. Faptul că în știre a fost prezentată o anumită casă din localitatea respectivă, lingă care a dat declarații sora victimei, aceasta nu înseamnă ca acea casă este casa victimei...;
- Vîrsta minorilor, ca, de altfel, și situația familială, nu sînt date relevante pentru a identifica minorii implicați în fapta care a constituit subiectul știrii;
- Indicarea vîrstei copiilor în știre urmărește sublinierea existenței fenomenului în rîndul copiilor de vîrsta respectivă;
- ...Faptul că sora victimei a indicat în declarațiile sale două pronume masculine – Marin și Andrian, aceasta nu a menționat cine sînt aceștia și care dintre ei este victima și care presupusul făptuitor;
- În partea ce se referă la norma de la art. 4 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 30 din 7 martie 2013 și prescrierea de la art. 11 lit. b) din Decizia CCA nr. 99 din 19 iulie 2012 cu privire la respectarea drepturilor și protecția copilului în programele audiovizuale... au fost luate măsuri de protecție a identității copilului – această condiție a fost respectată întru totul, fiind luate măsuri de protecție a minorilor – atât a victimei, cît și a presupusului făptuitor;
- Cu referire la prevederile de la art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 30 din 7 martie 2013 – în știrea vizată nu au fost date publicității date cu caracter personal ale victimei faptei de la Cimișlia, precum nici date cu caracter personal ale presupusului făptuitor”.

Cu referire la cele invocate de Î.C.S. „PRODIGITAL” S.R.L., ținem să menționăm că în cadru este prezentată nu o casă oarecare, după cum susține radiodifuzorul, ci casa victimei, pentru că în imagini sînt vizibile elemente funerare. Astfel, consideram că nu în orice curte din satele și orașele Moldovei se regăsesc astfel de elemente, care să le asemene între ele.

În cadrul ședinței publice, membrii CCA au declarat că argumentele aduse de Î.C.S. „PRODIGITAL” S.R.L., titulara licenței pentru postul de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU”, sînt neîntemeiate din punct de vedere al legislației, care vine să protejeze copiii de impactul negativ al informației, în special în cazurile în care este vorba de suicid, omor etc. Cu privire la noțiunea de „învinuit” pe care radiodifuzorul susține că a utilizat-o cu conotație socială, membrii CCA au precizat că în subiectul dat, acest termen este unul pur juridic, fapt despre care vorbește și fraza: „*deoarece are vîrsta de 16 ani, pedeapsa se înjumătățește*”. Astfel, jurnaliștii folosind calificativul de „învinuit” lipsesc persoana de prezumția nevinovăției.

În conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, ale Statutului CCA, aprobat prin Hotărîrea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, și ale Deciziei CCA nr. 127 din 26.12.2007, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

1. A admite sesizarea cu nr. 25-5d/2016-41 din 28 ianuarie 2016, parvenită de la dl Iurie Garaba, adjunctul procurorului general (PRO – (8) – D. CIOCAN, O. BARBĂLATĂ, Iu. COLESNIC, A. COZMA, O. GUȚUȚUI, C. MÎȚU, M. ONCEANU-HADÎRCĂ și D. VICOL).

2. A avertiza public Î.C.S. „PRODIGITAL” S.R.L., fondatoarea postului de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU”, pentru transmisia serviciului de programe cu încălcarea prevederilor pct. 3.1 lit. a) din Licența de emisie seria AC nr. 000001 din 27.11.2009 (nerespectarea prevederilor art. 11 lit. b) din Decizia CCA nr. 99 din 19.07.2012 Cu privire la respectarea drepturilor și protecția copilului în programele audiovizuale; art. 4 alin. (1) lit. a), alin. (2) lit. d), alin. (3) lit. b) din Legea nr. 30 din 07.03.2013 Cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației), în conformitate cu art. 38 alin. (2) lit. b) și alin. (3) lit. a) din Codul audiovizualului (PRO – (8) – D. CIOCAN, O. BARBĂLATĂ, Iu. COLESNIC, A. COZMA, O. GUȚUȚUI, C. MÎȚU, M. ONCEANU-HADÎRCĂ și D. VICOL).

3. În conformitate cu prevederile art. 38 alin. (8) din Codul audiovizualului și ale Deciziei CCA nr. 96 din 17.10.2008, la data aducerii la cunoștință (primirea prin scrisoare recomandată a deciziei), postul de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU” va executa prezenta decizie, va înlătura derogările atestate și va comunica publicului motivele și obiectul sancțiunii, în formula legislației în vigoare.

4. Postul de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU” va prezenta, în termen de 15 zile, din momentul aducerii la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre măsurile întreprinse în vederea lichidării încălcărilor atestate.

5. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare TV.

6. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

PREȘEDINTELE

Consiliului Coordonator
al Audiovizualului

Dinu CIOCAN